

УНУТРА СУ НОРМАЛНИ, НОРМАЛНИ ЉУДИ

Појам „нова нормалност“ појавио се као клизав темељ за разумевање измењених околности у којима се свет нашао услед (мање или више) изненађујуће агресивне пандемије. Тај израз, *нормално*, наједном се у пуном сјају изнова нашао у насловима, у памфлетским и дескриптивним облицима текста, у информативном програму; пребегао је из затворених школских установа и са породичних ручкова, термин који означава

/ просечно / уобичајено / типично / очекивано /
/ препознатљиво / ненаметљиво / стандардно /

и пре него што је у потпуности обухваћен значењем вратио се са префиксом *ново*, у намери да освоји још шири простор конформизма. Докази о идеји норме какву данас у Европи познајемо у језику се могу пронаћи веома касно, тек од средине 19. века. Средином ванредног стања, у време есеја и критичних осврта на *нове нормалне* навике које би требало усвојити, на платформама Би-Би-Си и Хулу почела је да се емитује серија *Нормални људи*, снимљена према награђиваном роману Сали Руни (оригинално објављеном у Ирској 2018. године под именом *Normal People*, те код нас објављеном 2019. у издању „Геопоетике“ и преводу Вука Шећеровића).

Роман прати одрастање двоје младих људи, Конела и Меријен, од симболичког завршетка гимназије/адолесценције до последње године факултета, а формативни период ниже се у виду секвенци, хронолошки прескачући емотивно мање турбулентне тренутке. Књига обухвата временски удаљена поглавља која гласове наратора и јунака (а потоње остављена у неуправном говору) ненаметљиво спајају у једноставан, стилски неиспресецајући ток; стога не изненађује да је мамблкор жанр у који читаоци смештају *Нормалне људе* када се са наративом обрачунавају на нивоу интимности. За неке, она се огледа у претераној телесној присности; за друге, у блискости предоченој у заједничке уздисаје, поступке, покрете, умор разговором. Овај роман несумњиво је натуралистички приказ фрагмената из свакодневног живота, а пре свега се ослања на сведене дијалоге, суптилност детаља и ситуација. Немогућност комуникације главних ликова практично је конвенција поменутог жанра, можда донекле и условност већине савремених омладинских односа, а из бројних јавно доступних коментара читалаца јасно је да се она понекад тумачи као средњекласна ароганција, квазиинтелектуална мочвара, досадни миленијалски блуз. Имајући у виду да *Нормални људи* пре свега говоре о емотивном терету који се између двоје људи таложи годинама, те да природа њихове везе – тек делимично утемељена у иконографији тренутка – ипак фигурира као универзални облик тензије између привржености и неразумевања, јасно је да књига има снажну намеру да се бави слојевитим односима једне генерације, у

дослуху са ванвременским сумњама поводом љубави. И док у роману то неизговорено формално не постоји, те због природе медија не добија своју тишину и међувреме, одлука да се он екранизује уводи преко потребан невербални простор од једног до другог лика; аудиовизуелни језик и ненаметљивост камере испоставиће се тако као највећи и најочигледнији адут ове серије.

Живимо у свејој норми. Свако од нас настоји да буде нормалан или ипак намерно покушава да избегне то стање. Узимамо у обзир шта просечан човек ради, мисли, зарађује или конзумира. Своју интелигенцију, ниво холестерола, тежину, висину, сексуални напон, телесне димензије у складу са неким концептуалним нивоима, од ненормалних до најпросечних. Уносимо минималну дневну дозу витамина и хранљивих материја на основу онога што би просечан човек требало да поједе.

Сали Руни је уз сценаристкињу Елис Бирч адаптирала роман, продат у стотинама хиљада примерака само у Ирској, а чија се екранизација очекивала жељно широм Европе; Лени Абрахамсон и Хети Макдоналд, режирани су, тим редом, првих шест и других шест епизода *Нормалних људи*. Говорећи о адаптацији, Руни објашњава да је, пре рада са великом и посвећеном екипом, било неопходно пронаћи алтернативе за бројна описна решења унутар књиге, као и да је учење методологије по/казивања за њу био вредан процес списатељског истраживања. Архитектура међуодноса у роману гради се уз помоћ снажног гласа приповедача чијим се посредовањем смештамо у свезнајућу позицију: нормални људи и *Нормални људи* носе бремене блискости, у роману несумњиво пружено кроз приповедачки језик, при чему се у лелујавостима аудиовизуелних одлука судар страсти и страха препознаје интензивније: у знаковитом кадрирању, угловима снимања, тоновима, мизансцену. Изразито епизодична структура за коју се аутори одлучују припада не само раслојености самог романа, већ се – уколико дозволимо себи да се удаљимо од вечите и несувисле недоумице текст-или-адаптација – сасвим стапа са распарчаном осећајношћу и периодичним налетима посевности и емотивности јунака.

Нормално и ујодно стање је када што двоје живе у хармонији, сарађују и духовно.

Меријен Шеридан (Дејзи Едгар-Џоунс) и Конел Валдрон (Пол Мескал) двоје су људи који од ирске провинције до престонице одмеравају моћ, мале срамоте и тежину одбачености. Одабир глумаца био је важан и велики део посла за ауторски тим серије, јер је, када је реч о јунацима, форма на страни књиге: њихови мутни обриси и увек недовољно јасне естетске категорије које им Руни приписује чине вероватнијим да се са њима саживимо. Требало је приписати им конкретна лица, што је овде учињено беспрекорно. Осим тога, у роману се, рецимо, њихова одећа углавном подразумева након што је замислимо на почетку, док се у серији костиму поклања доста пажње; чињеница да је често видљив на нивоу знака, а неприметан кроз кадар, чини га вешто

искоришћеним елементом натуралистичког концепта серије. Тако је и доследност, коју као читаоци никада не разбијамо у својој имагинацији, унутар серије питање низа одлука солидног броја људи, а промишљеност сличних детаља, наизглед површних, чини потпуним слику о односу главних ликова.

У свим светским медијима било је више пута речи о интимним сценама, њиховој ритмичности и веродостојности, а затим се на једном од најпознатијих светских порнографских сајтова појавио и видео састављен од сцена из серије, монтиран без дозволе аутора серије и објављен ван контекста. Материјал је услед кршења ауторских права веома брзо скинут, али је занимљивији талас питања који је покренуо – наиме, са изласком серије *Сексуално васпитање*, чије су две сезоне претходиле *Нормалним људима*, истинитост тактилних, нежних, сензуалних сцена међу младим људима постала је једна од горућих тема филмске/серијске индустрије. Ита О’Брајен, која је радила као консултант за интимне сцене у обе ове серије, бавила се телесним говором, тананим и суптилним знаковима међу глумцима, више кључним костима него кључним репликама. Овакав рад је заиста видљив и у секвенцама које нимало не одишу сексуалношћу, већ се баве више пута поменутом присношћу. Она је, очигледно, комплекснија и далеко више занемарена тема од секса, већ толико присутног у јавном простору.

Нормалан човек? За мене је нормалан човек онај који окреће њаву за задњицом леје жене. Поениа није у само окрећању њаве. Поситоји њеи или шест разлоја. И грајо му је шито може наћи љуге који су њему слични, себи једнаке. Заито воли крцаије њлаже, фугбал, бар у ценџру ѡрада...

Нормално је, неко ће написати у једном од коментара на књижевном форуму, средња класа. Чини се да је за Руни управо класна разлика била једна од главних одлика наратива, као и водећи разлог да поменута релација средње–нормално можда добије смисао; треба имати такође у виду да она у књизи, али и у јавним разговорима, наглашава да је занимају односи након економске кризе у Ирској. Не уско везано за ове друштвене проблеме, али не ни сасвим изван њих, списатељица пажљиво сецира и ментално здравље унутар једне генерације омеђене безнађем и неизвесношћу. У наслову Сали Руни придев *нормално* је стога аутоироничан, са дозом патоса: нити нас њена књига учи нечему нормалном, нити она покушава њоме да припише могућа значења дискурсу нормалности. Подсећа нас, такође, да је идеја нормалног уско везана за време и место (унутар романа и изван њега) – јер она се искључиво дефинише кроз однос са нечим/неким другим. Изгледа као да се управо због тога Руни, а затим и аутори серије, изнад свега надају се да ћемо уписивањем своје логике у ову тешку реч одлучити да ли смо ми, посматрачи, у бољој позицији од протагониста. Да ли смо и ми, и то какви, нормални људи.

Лоика историје је десџрукџивна, као и људска бића које ѡпроизводи: ѡде ѡд да их води њихова инерџија, она само реџродукују еквиваленте ѡреџходних несрећа. Нормалност је смрт.

У доба социјалне дистанце, у правоугаонику прихватљивог екрана од чијег нас садржаја дели непрелазна раздаљина, блискост је толико потребна да је ауторски тим у одабиру музичке подлоге претерао у избору нумера које додатно, мелодијски и текстуално, потцртавају жељени ефекат. Однос између Конела и Меријен завршава се ипак подједнако млако у серији као и у књизи, али овакав је крај једини истинит: непрецизан, неподесан за даље развијање радње и отворен за развој ликова у амбису антилитерарне имагинације романтичних сусрета. Вест да су креатори серије решили да допишу још две епизоде које упориште немају у књижевности Сали Руни, те које Конела и Меријен смештају у будућност њиховог односа, не би требало да буде важна: једини њихов однос је готов однос, а ова серија је, у облику у ком сада постоји, готова серија.

Све се руши, заједно с лојиком. И видећемо како одређене слободе, које смо непрекидно доушћали у себи у сфери осећања, друштвеној живој и морала, ојетљиво постају нешто нормално. На ње слободе се више неће гледати као на прескупу већ као на јолицање.

Није, међутим, довољно то што се доснимавају непостојеће сцене, ни то што интернетом круже текстови који подсећају да је кућу у којој су снимани *Нормални људи* могуће изнајмити усред италијанског пејзажа; појавила се вест и о брзопотезној екранизацији првог романа Сали Руни, *Разговори са пријатељима*. Овакав след догађаја заправо потезе подједнако важна генерацијска питања као и сам садржај серије, а рад мерен брзином тржишта испоставиће се као духовит подтекст читавог пејзажа односа. Јер, *Нормални људи* и нормални људи без сумње морају бити видљиви и конкурентни на тржишту блискости.

Поштована јосидо, ова живојина, коју видише, са рејом на тилу, са четири койиша, члан је с свих учених друштва, професор је на нашем универзитету. Код ње се студенти уче јахању и ришању. Све то, захваљујући њеној нормалној памети.

Позајмљени, десни делови текста припадају Теодору Адорну, Вирџинији Вулф, Ленарду Џ. Дејвису, Тристану Цари, Георгу Бихнеру, Бернаруду Бертолучију.